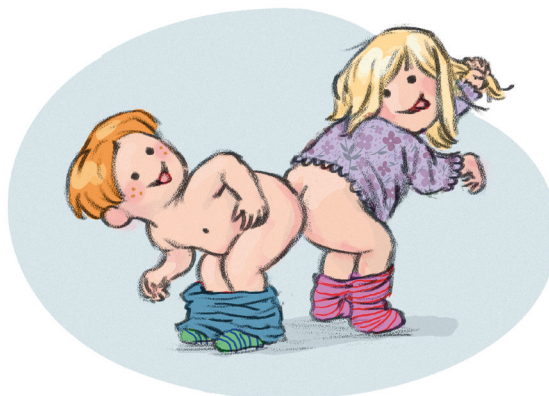

BØRNEHAVEBARNET OG DE SPÆNDENDE DELE AF KROPPEN

De fleste børn i tre til seks års alderen synes, at kroppen er spændende – især de kropsdele, der normalt er gemt under tøjet. Barnet interesserer sig også for forskellen mellem drenge og piger, og de er nysgerrige omkring, hvor babyer kommer fra. Det er en naturlig del af barnets udvikling.

Du kan i denne pjece læse mere om, hvad nysgerrigheden handler om, hvad dagtilbuddet gør, og hvordan du kan tale med dit barn om emnet.

DET HANDLER OM NYSGERRIGHED OG OM SPÆNDING

Børn undersøger verden, og de kan derfor finde på at kigge på hinandens kroppe. Det kan være, når de er på toilettet, og det kan være i forbindelse med omklædning.

De kan også finde på lege, hvor de kigger på hinanden eller rører ved hinanden. Det kan fx være, at de leger "læge", hvor et barn undersøger et andet, og det kan være, at de leger kærestes, hvor de skal kysse hinanden.

Når børn kigger på hinanden eller undersøger hinanden, er det noget helt andet, end når voksne er interesserede i hinandens kroppe.

For børn handler det om nysgerrighed, og om at de bruger kroppen til at lære verden at kende med.

Børn i tre til seks års alderen synes, at det er sjovt at lege noget, der føles lidt forbudt eller hemmeligt, og de lærer, fra de er små, at vi er private omkring nogle områder på kroppen. Vi går ikke og viser numserne frem. Derfor bliver lege, der handler om numser, tisse-mænd og tissekoner endnu mere spændende.

Det er også derfor, at mange børnehavsbørn har perioder, hvor de synes, det er sjovt at bruge "frække" ord.

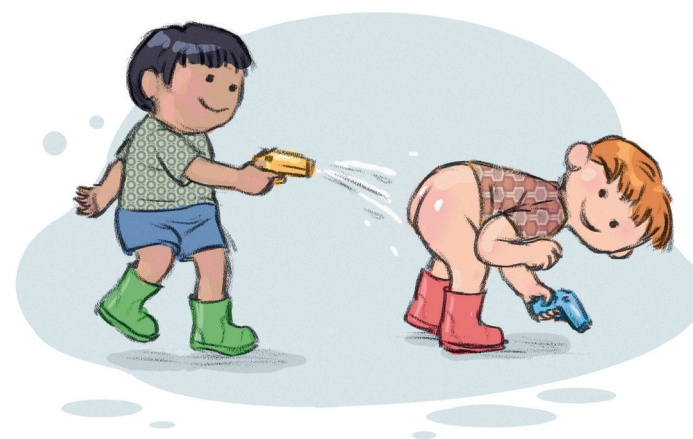
BØRNEHAVEBØRN KAN FINDE PÅ

- at vise sig frem for hinanden uden tøj på
- at kigge på hinandens kroppe uden tøj på
- at røre ved hinanden
- at tisse på legepladsen med vilje, selv om de har fået at vide, at de ikke må
- at lege lege, der handler om at undersøge hinanden
- at lege kysse-fange-lege, hvor man kysser hinanden
- at bruge "frække" ord om afføring, tis og kønsorganer
- at synes, at det er dejligt at røre ved sine egne kønsorganer

Der er nogen børnehavebørn, der aldrig viser interesse for numser, tissemand og tissekoner. Der er andre, der er meget optagede af emnet. Begge dele er lige normalt.

Pædagogerne er vant til, at børnene i perioder interesserer sig for deres kroppe. Så de skælder ikke børnene ud, hvis de opdager, at børnene undersøger hinanden eller leger lege, der har noget med kroppen at gøre. Men de kan godt finde på at standse børnene. Det gør de, hvis de vurderer, at det, børnene leger, ikke hører til i daginstitutionen - som fx at løbe nøgne rundt. De hjælper også børnene med at forstå, at man ikke må gøre noget over for andre, de ikke kan lide - lige som de heller ikke må i forhold til alle mulige andre lege.

Pædagogerne er vant til, at børn stiller spørgsmål om kønsorganer og om forplantning.

GODE RÅD TIL DIG SOM FORÆLDER

1. Husk, at det er naturligt, at dit barn er nysgerrigt og interesseret i krop og køn. Det handler ikke om voksen seksualitet, men om at dit barn gerne vil finde ud af, hvordan kroppen føles, hvordan den fungerer – og hvordan verden i det hele taget hænger sammen.
2. Du må meget gerne gå i bad med dit barn, og der sker ikke noget ved, at dit barn ser dig uden tøj på. Men du må også gerne sætte grænser for, hvor dit barn rører ved dig. På den måde lærer du dit barn, at man bestemmer over sin egen krop, og at man ikke behøver argumentere for det.
3. Du må gerne besvare de spørgsmål, dit barn stiller om krop og køn og forplantning. Synes du, det er svært at finde de rigtige ord, kan du gå på biblioteket og bede bibliotekaren om at hjælpe med at finde en god børnebog om emnet, som du kan læse højt for dit barn.

4. Børn bliver ikke tidligere interesserede i voksens seksualitet af at få information om kroppen og om forplantning.
5. Du skal ikke skælde dit barn ud, hvis det fortæller, at det har været med til at lege noget med numser, tisse-mænd eller tisse-sekoner. Du risikerer, at dit barn mister tilliden til, at det kan fortælle dig alting. Du risikerer også, at dit barn ikke tør gå til dig, hvis nogen udsætter det for noget ubehageligt.
6. Har dit barn leget noget, du ikke bryder dig om, så forklar stille og roligt, hvorfor du ikke synes, det er nogen god idé.
7. Er du usikker på, hvordan daginstitutionen griber området an, så spørg pædagogerne. De er vant til at tale om det.
8. Er du i tvivl om noget derhjemme, kan du spørge en pædagog fra dagtilbuddet, og du kan spørge din sundhedsplejerske.
9. Vil du vide mere om emnet, kan du spørge pædagogerne i dit barns dagtilbud. De kan henvise dig til materiale, der kan besvare dine spørgsmål.

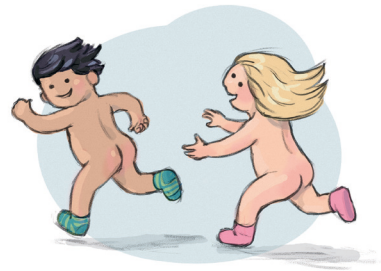
DU MÅ GERNE SPØRGE DIT BARN

Det er forståeligt, at du som forælder bliver nysgerrig, hvis du får at vide, at dit barn har været med til at lege noget, der foregik uden tøj på. Eller hvis du får at vide af pædagogerne, at der er mange børn, der leger denne type lege for øjeblikket.

Du må da også gerne spørge dit barn. Det er bare vigtigt, at du tænker på, at dit barn ikke lægger samme betydning i legen, som du gør.

Det er en god idé at være neutral, som du ville være, hvis du spurgte om alt muligt andet. Hvis dit barn oplever at blive "forhørt", risikerer du, at barnet bliver bange for, om det har gjort noget forkert og derfor lukker helt i eller bliver ked af det. Du risikerer også, at barnet ikke tør fortælle dig om den slags lege en anden gang.

Denne pjece er rettet mod forældre til
3-6-årige børn i dagtilbud.

Pjecen er del af Københavns Kommunes
indsats **'Seksuel sundhed i dagtilbud'**.
Indsatsen har som mål at hjælpe børnene til

*...at udvikle et sundt og positivt
forhold til kroppen,*

*...at blive bevidste om egne
personlige grænser og at lære at forstå og
respektere andres grænser.*

Pjecen er udarbejdet af Børne- og
Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune
i samarbejde med Anna Louise Stevnhøj, der
er journalist og forfatter til flere bøger og
artikler om børn, unge, seksualitet og sundhed.

Illustrationer: Thomas Balle

KØBENHAVNS KOMMUNE
Børne- og Ungdomsforvaltningen